

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu R.G.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w

dniu 18 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Adam Redzik Paweł Wojciechowski Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Pismem z 3 czerwca 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego 6 czerwca 2025 r.) R.G. (dalej: „Wnoszący Protest”) wniósł „protest wyborczy”.

W treści pisma Wnoszący Protest zarzucił niemożność stwierdzenia ważności oraz rozpoznania protestów wyborczych wyborów prezydenckich, które odbyły się 1 czerwca 2025 r. z powodu braku możliwości stwierdzenia ich ważności w sposób opisany w art. 129 pkt 1. Konstytucji w związku z art. 244 §1 k. wyb. oraz art. 26 §1 SN.u z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz w wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r.

Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21) oraz Uchwał składu połączonych Izb Sądu Najwyższego (Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) z 23 stycznia 2020 r. o sygn. BSA 1-4110-1/20.

Wnoszący Protest podniósł, że wszyscy wymienieni przez niego sędziowie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych są powołani wadliwie przez Krajową Radę Sądownictwa w nielegalnym składzie od 2018 r., a nadto wskazał, że co do tej okoliczności wypowiedział się zarówno Sąd Najwyższy, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jak i Europejski Trybunał Praw Człowieka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest nie spełnia wymogów określonych w art. 321 § 3. W zw. z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r. poz. 365, dalej: „k. wyb.”). W treści protestu Wnoszący Protest wskazał bowiem podstawy prawne i okoliczności nie mające związku z przebiegiem wyborów.

Zgodnie z dyspozycją art. 82 § 1 k.wyb. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1. dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów;
2. naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Ponadto, według art. 321 § 3 k. wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Wszelkie inne zarzuty stanowią wyjście poza przewidziany w kodeksie wyborczym przedmiot protestu, co czyni go niedopuszczalnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 11 czerwca 2015 r. III SW 60/15, z 31 lipca 2020 r. I NSW 2027/20, 31 lipca 2020 r. I NSW 2286/20). W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z

sytuacją prawną protestującego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2023 r., I NSW 86/23; z 30 października 2019 r., I NSW 117/19; z 18 lipca 2019 r. I NSW 39/19)

Sąd Najwyższy zauważa, że konstrukcyjnym elementem protestu wyborczego jest takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyborów, które poparte są dowodami i wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu Wnoszącego Protest.

Przyznane wyborcy prawo zgłoszenia protestu może się odnosić jedynie do tych elementów procedury wyborczej, które dotyczą samego wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Tak wyznaczone granice protestu wynikają wprost z faktycznych możliwości kontroli przez obywateli przebiegu wyboru Prezydenta oraz realizacji czynnego prawa wyborczego. Jego podstawy nie mogą być zatem interpretowane w taki sposób, aby zamiast konstytucyjnej gwarancji dotyczącej realizowania jednego z praw obywatelskich, protest stał się w praktyce uniwersalnym środkiem prawnym do weryfikacji wszelkich działań dotyczących wyborów, podejmowanych przez upoważnione do tego organy władzy publicznej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 lipca 2020 r. I NSW 4685/20).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 321 § 3 k.wyb., z uwagi na brak sformułowania zarzutów, które nawiązywałyby do podstaw wniesienia protestu wyborczego określonych w art. 82 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., czyli z powodu niespełnienia ustawowego wymogu pozostawia protest bez dalszego biegu.

Na marginesie jedynie odnosząc się do podnoszonych przez Wnoszącego Protest twierdzeń o rzekomym braku możliwości stwierdzenia ważności wyborów z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe, w pierwszej kolejności należy wskazać na art. 183 ust. 2 Konstytucji RP, który przewiduje, że Sąd Najwyższy wykonuje inne czynności określone w Konstytucji i ustawach, które wykraczają poza sprawowanie wymiaru sprawiedliwości (art. 175 ust. 1 Konstytucji RP) lub nadzór judykacyjny (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Do kompetencji tych, w sposób niewątpliwy, zalicza się sprawy

wynikające z prawa wyborczego, które ustawodawca przekazał do właściwości Sądu Najwyższego, takie jak stwierdzanie ważności wyborów do Sejmu i do Senatu oraz rozpoznawanie protestów wyborczych (art. 101 Konstytucji RP), stwierdzanie ważności wyborów Prezydenta RP (art. 129 ust. 1 Konstytucji RP) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 2014 r., III NO 7/14, także B. Naleziński [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. II, red. P. Tuleja, LEX/el. 2021, art. 183).

Podkreślić należy, że umocowanie konstytucyjne, ustrój i zasady wyboru Prezydenta RP oraz innych konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej nie są i nie mogą być regulowane prawem Unii Europejskiej. W utrwalonym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że ani art. 90 ust. 1, ani art. 91 ust. 3 Konstytucji RP nie mogą stanowić podstawy do przekazania organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencji w tym zakresie (zob. m.in. wyroki pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego z: 11 maja 2005 r., K 18/04; 24 listopada 2010 r., K 32/09; 7 października 2021 r., K 3/21). Ponadto, w świetle Traktatu o Unii Europejskiej nie ulega wątpliwości, że podstawowe struktury konstytucyjne państw członkowskich Unii Europejskiej znajdują się poza zakresem regulacji Unii Europejskiej (art. 4 ust 2 TUE). Umocowanie konstytucyjne i ustawowe Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do rozpatrywania protestów przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej oraz do prowadzenia abstrakcyjnego postępowania w przedmiocie ważności wyborów nie jest objęte zakresem prawa Unii Europejskiej oraz jego wykładni dokonywanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Poza tym stwierdzenie ważności wyborów następuje w procedurze, w której biorą udział jedynie organy państwa i nie dokonuje się w nim rozstrzygnięcie o indywidualnych prawach podmiotów prywatnych, a tym samym znajduje się całkowicie poza zakresem zastosowania art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, którego właściwość ogranicza się wyłącznie do rozstrzygania o prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym lub o zasadności oskarżenia w sprawie karnej, i nie obejmuje nawet indywidualnych praw politycznych, wynikających z prawa wyborczego (zob. Pierre-Bloch przeciwko Francji, 21 października 1997, § 50 51; Brike przeciwko Łotwie (dec.), skarga nr 47135/99, 29 czerwca 2000;

Ždanoka przeciwko Łotwie (dec.), skarga nr 52278/00, 6 marca 2003; Karimov przeciwko Azerbejdżanowi, skarga nr 12535/06, 25 września 2014, § 54; Barski i Święczkowski przeciwko Polsce, skarga nr 13523/12 i 14030/12, 2 lutego 2016 r., § 57).” Stanowisko to Europejski Trybunał Praw Człowieka potwierdził, uznając 12 listopada 2020 r. za niedopuszczalną *ratione materiae* skargę nr 42044/2020, w której domagano się stwierdzenia naruszenia art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka poprzez orzekanie przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych o ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2020. Wobec powyższego nie ma potrzeby szerszego odnoszenia się do skutków wynikających z przywołanych przez Wnoszącego Protest orzeczeń.

Z uwagi na wskazane okoliczności, na mocy art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

Adam Redzik Paweł Wojciechowski Aleksander Stępkowski

[r.g.]